



Alisher Navoiy nomidagi
Toshkent davlat o'zbek tili
va adabiyoti universiteti



TASHENEV
UNIVERSITY



“Alisher Navoiy va XXI asr”

10-ULUSLARARO KONFERANSI

Toshkent-Shimkent, 2025-yil 6-fevral

“Әлішер Науаи және XXI ғасыр”

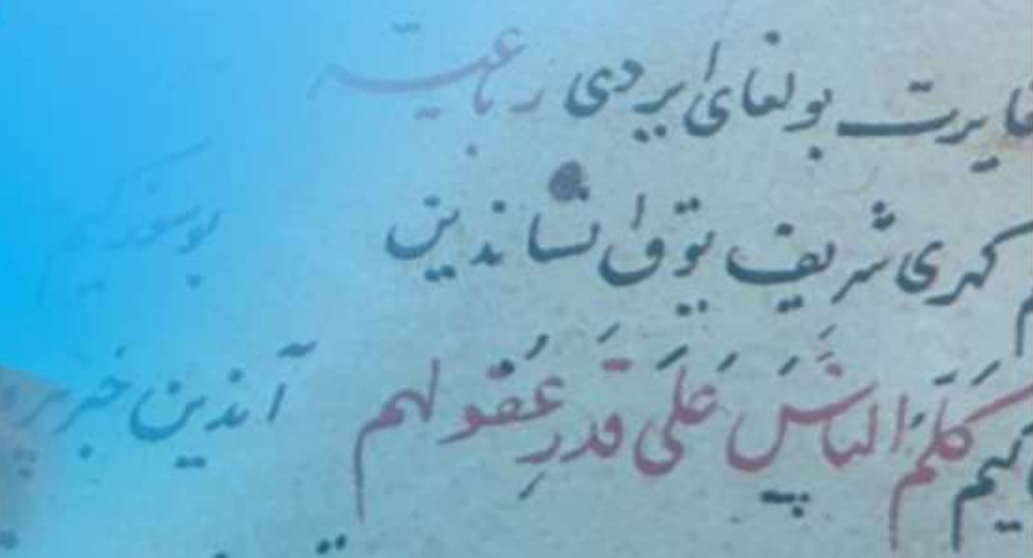
10- ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КОНФЕРЕНЦИЯ

Ташкент-Шымкент, 6 ақпан 2025 жыл

“Alisher Navo'i and the 21st century”

10th INTERNATIONAL CONFERENCE

Tashkent-Shymkent, February 6, 2025



**Alisher Navoiy nomidagi
Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti
Qozog'iston Respublikasi Jumabek
Tashenev nomli universitet**

«ALISHER NAVOIY VA XXI ASR»

**mavzusidagi 10-uluslararo konferansi
materiallari**

2025-yil 6-fevral

Toshkent – Chimkent – 2025

UO'K: 821.161.1=512.133

KBK: 83.3 (50')

A 51

Mas'ul muharrirlar:

Shuhrat SIROJIDDINOV,

filologiya fanlari doktori, akademik
Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili
va adabiyoti universiteti rektori

Kanat BAYBOLOV,

Jumabek Axmetuli Tashenev nomli universitet rektori,
texnika fanlari doktori, professor

Tahrir hay'ati:

Boqijon To'xliyev (O'zbekiston), Nurboy Jabborov (O'zbekiston), Parida Bayneeva (Qozog'iston), Kemal Yavuz Ataman (Turkiya), Yashar Qosim (Ozarbayjon), Islam Jemeney (Qozog'iston), Farhod Rahimiy (Eron), Sholpan Arzimbetova (Qozog'iston), Karomat Mullaxo'jayeva (O'zbekiston), Janna Botabaeva (Qozog'iston), Baxtiyor Fayzullayev (Tojikiston), Dilnavoz Yusupova (O'zbekiston), Nozliya Normurodova (O'zbekiston), Shahlo Naraliyeva (Qozog'iston), Ilyos Ismoilov (O'zbekiston), Azizullah Aral (Afg'oniston), Orzigul Hamroyeva (O'zbekiston), Ozoda Tojiboyeva (O'zbekiston)

Ushbu to'plamda "Alisher Navoiy va XXI asr" mavzusidagi 10-uluslararo konferansi materiallari jamlangan. To'plamda Alisher Navoiy adabiy-ilmiy merosining mumtoz adabiyotimizdagi o'rni va bugungi kun uchun ahamiyati, shuningdek, shoir ijodiga bog'liq holda matnshunoslik va tilshunoslik muammolariga doir ilmiy maqolalar o'rin olgan. Navoiyshunoslikning bugungi holati va istiqboli borasida muayyan tasavvur berishi uning ahamiyatini belgilaydigan omillardan biridir. Kitob filolog mutaxassislar, ilmiy tadqiqotchilar, magistrantlar va bakalavr talabalari hamda keng o'quvchilar ommasiga mo'ljallangan.

Mualliflar qarashi va asarlar nomlaridagi imlo tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

**Әлішер Науаи атындағы Ташкент
мемлекеттік өзбек тілі мен әдебиеті университеті**

**Қазақстан Республикасы Жұмабек
Тәшенев атындағы университет**

«ӘЛІШЕР НАУАИ ЖӘНЕ XXI ҒАСЫР»

**тақырыбындағы 10-халықаралық
конференция материалдары**

2025 жыл 6 ақпан

Ташкент – Шымкент – 2025

тўлдирилган ва тузатилган нашри. – Тошкент: Фафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи, 2010. – 376 б.

4. Эл деса Навоийни...(Ҳазрат Мир Алишер Навоий ҳақида ривоятлар) // тўпловчи ва нашрга тайёрловчи М.Жўраев; // Рассом Л.Ибрагимов - Т.: Чўлпон, 1991. – 160б.

5. Қаюмов Азиз. Алишер Навоий (Шоир ҳаёти ва ижоди ҳақида лавҳалар). – Тошкент, 1976. – 160б.

6. Ибратли ҳикоятлар ва хислатли ҳикматлар. Нашрга тайёрловчилар А.Тилавов, И.Сайдуллаев. – Тошкент: Сано-стандарт, 2016. – 520б.

“LISON UT-TAYR” DOSTONINING AYRIM MORFEMIK XUSUSIYATLARI TAHLILI

Yuldasheva Gulnoza Abdivaliyevna

*Jumabek Tashenev nomli universiteti o'quvchisi,
abu_98_14@mail.ru*

Ubaydullayeva Sevinch

*Jumabek Tashenev nomli universitet talabasi
sevinchubaydullaeva5@gmail.com
10.52773/tsuull.conf.navoiy.2025/OQBD5247*

Annotatsiya. *Ushbu maqolada Alisher Navoiyning “Lison ut-tayr” asari o'rganish obyekti sifatida tanlanib, ishdan ko'zlangan asosiy maqsad asar tilini morfemik sathda tahlil qilishga qaratilgan. Shuningdek, so'z yasovchi affikslarning joylashuv o'rniga ko'ra turlari, yasali usullari, morfemik antonimlik, omonimlik, sinonimlik haqida so'z yuritilib, asardan keltirilgan misollar bilan asoslab berilgan.*

Kalit so'zlar: *“Lisonut-tayr”, affiks, suffiks, prefiks, infiks, affiksatsiya, kompozitsiya, morfemik omonimlik, morfemik sinonimlik, morfemik antonimlik.*

Annotation. *In this article, AlisherNavoi's work “Lisonut-tayr” was chosen as the object of study, and the main goal of the work was to analyze the language of the work at the morphemic level. Also, the types of word-forming affixes according to their location, methods of formation, morphemic antonymy, homonymy, synonymy are discussed, and examples from the work are given.*

Keywords: *“Lisonut-tayr”, affix, suffix, prefix, infix, affixation, composition, morphemic homonymy, morphemic synonymy, morphemic antonymy.*

Alisher Navoiy asarlari tilini lingvistik jihatdan tahlil qilish, sathlararo pog'onaviy munosabatlarini o'rganish ilmiy dolzarbligini yo'qotmaydigan va ko'plab tilshunoslarni bu mavzu doirasida mulohazalar olib borishga undaydigan lingvistik o'rganish obyektlaridan biridir. Navoiy asarlarining morfemik tahlili, qo'shimchalarning sinonimik, antonimik, omonimik munosabatlari, suffiks, infiks, prefiks holatida asosga bog'lanish o'rinlarini quyida “Lison ut-tayr” asari misolida ko'rib o'tamiz.

XIX asrning ikkinchi yarmida tilshunoslikda qiyosiy-tarixiy metodga asoslanishning ommalashishi natijasida tillardagi ko'pgina grammatik xususiyatlarni

chuqurroq o'rganish mumkin bo'ldi. Endilikda grammatika tushunchasi keng ma'noga ega bo'lib, u tildagi barcha grammatik vositalarni – so'zni kichik ma'nodor bo'laklarga bo'lish va so'z yasovchi hamda so'z o'zgartiruvchi turli qo'shimchalar – affikslar (prefiks, infiks va postfikslar) hamda so'z tartibini, gapning maqsadga ko'ra turlarini o'rganmoqda [Abduazizov A. 2010: 97].

Affiks– so'z yasalishi yoki grammatik ifoda hosil qilish uchun xizmat qiladigan morfema.

Suffiks– asosdan keyin qo'shiladigan ko'makchi morfema.

Prefiks – asosdan avval qo'shib keladigan ko'makchi morfema.

Infiks– so'z o'rtasida qo'shiladigan ko'makchi morfema.

“Lison ut-tayr” dostonida so'z yasashga xizmat qilgan affikslarning joylashuv o'rniga ko'ra turlarini ko'rib o'tamiz:

Suffiks asosida yasalgan so'zlar: shabiston, shinovar, tufroqliq, masjudlug', mardudlug', borlig', jabborlig', g'afforlig', mastlig', peshalik, tiriklik, sharmandaliq, bandaliq, qarolig', donaliq, farzonaliq, namudor, niginsor, noqislig', itlik, itloq, basharlik, o'zluk, kishilik, borgoh, korgoh, pinhonliq, nigohbonliq, hayolig', chorasoz, jilvagar, choragar, guliston, bahramand, devonavor, parvonavor, mahramliq, hamdamliq, soyabon, gumrohliq, ogohliq, gulzor, dilkash, rahshunos, turluk, muqtadoliq, peshvoliq, manzilgoh, shakkariston, xo'bliq, mahbubliq, jilvasoz, zeboliq va hokazo.

Prefiks asosida yasalgan so'zlar: bexabar, noumid, beadam, bag'oyat, benihoyat, benuqson, benazir, beqayd va hokazo.

Mazkur asarda-lik qo'shimchasi faol so'z yasovchi qo'shimcha sifatida besh xil shaklda namoyon bo'lgani kuzatiladi:

-lik: kishilik, basharlik, peshalik, tiriklik;

-luk: o'zluk, turluk;

-liq: tufroqliq, sharmandaliq, bandaliq, donaliq, pinhonliq, posbonliq, zeboliq;

-lig': borlig', jabborlig', g'afforlig', mastlig', qarolig', noqislig', minnatdorlig';

-lug': masjudlug', mardudlug'.

Navoiy davridagi turkiy til bilan hozirgi o'zbek adabiy tilining ayrim morfemik birliklarida shakliy tafovutlar ko'zga tashlanadi. Sifat yasovchi unumdor qo'shimcha hisoblangan-li eski o'zbek adabiy tilida-luk yoki-lig' shaklida qo'llanilganini “Lison ut-tayr” asarini o'rganish chog'ida guvohi bo'lishimiz mumkin:

a) -luk: turluk. Bunda -luk qo'shimchasi sifat yasovchi morfemik shakl sifatida -li holatida namoyon bo'lmoqda.

Dahr aro bo'lg'ay bu yanglig' shohimiz,

Barcha turluk holdin ogohimiz [AlisherNavoiy. 1996: 42]

Ushbu baytda-luk qo'shimchasi bugungi zamon -lik qo'shimchasining emas, sifat yasovchi-li qo'shimchasining vazifasini bajarmoqda.

Unutmaslik joizki, yuqorida ta'kidlab o'tganimizdek, -luk qo'shimchasi -lik qo'shimchasining aynan shakliy varianti sifatida ham qo'llanilib kelgan. Buni quyida -li qo'shimchasining eski o'zbek adabiy tilidagi ko'rinishi ekanligi haqidagi tahlilimiz bilan adashtirib yubormasligimiz kerak.

O'zni o'zluk qaydidin aylab xalos,

Topib o'zdin o'zgalikka ixtisos[AlisherNavoiy. 1996: 16]

Ushbu baytda-luk qo'shimchasi -lik so'z yasovchi qo'shimchasining aynan shakliy varianti hisoblanadi.

b) -lig': hayolig'. Bugungi -li shakliga ega morfemik birlikning yana bir ko'rinishi Navoiy asarlarida -lig' holatida qo'llanilgan.

Kim erur osru hayolig' kimsa ul,

Topqusi tag'yironing holig'a yo'l [AlisherNavoiy. 1996: 23]

"Lison ut-tayr" asari misralarida ishtirok etgan so'zlar tahlili jarayonida morfemik sinonimlik, morfemik omonimlik hamda morfemik antonimlik holatlariga ham duch kelish mumkin.

Morfemik sinonimlik – qo'shimchalar o'rtasidagi ma'nodoshlik, morfemik antonimlik – qo'shimchalar o'rtasidagi zid ma'nolilik, morfemik omonimlik – qo'shimchalar o'rtasidagi shakldoshlik hisoblanadi.

Nutqni ravon, ta'sirchan, emotsional-ekspressiv jihatdan bo'yoqdor bo'lib chiqishida zid ma'noli qo'shimchalardan foydalanishning ahamiyati katta. Masalan, -li qo'shimchasi -siz, be-, -no qo'shimchalariga nisbatan qarama-qarshi qo'yiladi [Anorbekova A. 2011: 82]. Xususan, asardagi-var affiksi-be prefiksiga nisbatan antonimik munosabatga kirishgan:

hunarvar (hunarli) – behunar (hunarsiz)

Chun hunarvar uzra chiqdi behunar,

Tozdin qoldi quyiroyq tojvar [AlisherNavoiy. 1996: 30]

Shu o'rinda -var affiksining omonimlik xususiyatiga ham to'xtalib o'tamiz:

tojvar (tojli, tojibor) – shinovar (suzuvchi)

a) Chun hunarvar uzra chiqdi behunar,

Tozdin qoldi quyiroyq tojvar.[AlisherNavoiy. 1996: 23]

b)Dasht aro har ne takovar aylabon,

Suvda yuz onchashinovar aylabon [AlisherNavoiy. 1996: 3]

Ma'lum bo'ladiki, -var affiksi birinchi baytda sifat yasovchi, ikkinchi baytda esa ot yasovchi qo'shimcha sifatida qo'llangan.

-var birikmasi har doim ham affik holatida namoyon bo'lavermaydi, ya'ni yasovchi vosita emas, balki yetakchi morfema qismi shaklida uchrashi ham mumkin. Bunda affiks va tub so'zning tarkibiy qismi sifatida bir-biridan farqlash lozim. Ushbu birlik yuqoridagi baytning birinchi misrasidagi takovar so'zida affiks emas, jonivor ma'nosini bildiruvchi morfemaning bo'linmas qismi hisoblanadi.

Alisher Navoiyning mazkur asarida affiksatsion usulda yasalgan so'zlar bilan bir qatorda, kompozitsion usulda yasalgan qo'shma so'zlar ham ko'plab uchraydi. Kompozitsion yasaliş – ikki yoki undan ortiq so'zlarning o'zaro birikuvidan yangi mustaqil ma'noli so'zning vujudga kelish jarayoni. Quyida asarda qo'llangan shu kabi birliklarning ayrimlarini keltirib o'tamiz: gardunmaqom, gardunxirom, gulqand, jonbaxsh, dilpisand, hamxona, xarobobod.

Alisher Navoiy so'z yasaliş bo'yicha maxsus to'xtalmagani, affikslarning ma'no ifodalash imkoniyatlari va bunday imkoniyatning sort (fors) tilida cheklanganligini, qo'yingki, ikki til bahsini grammatik sathda olib borganligi tufayli, bugungi kunda so'z yasaliş, shakl yasaliş atamallari bilan farqlanuvchi yasalişlarni bir-biridan ajratmaydi [NurmonovA. 2002: 92].

O'zbek tilidagi fe'llarga xos bo'lgan birgalik va orttirma darajalarini yasovchi -sh/-ish, -t qo'shimchalari orqali chopishmoq, topishmoq, ko'chishmoq, o'pishmoq, yugurt, qildurt, yashurt, chiqart kabi so'zlar yasalganligini, sifatlarda belgining ortiqkamligini yasab, m vositasi orqali oppoq, qop-qora, qip-qizil, yum-yumaloq, sap-sariq, bo'm-bo'sh tarzida berilganini aytib o'tadi. Shuningdek, ravishdoshning -gach/-qach/-

g'ach/-kach morfemalari orqali tergach, borg'ach, yorg'ach, topg'ach, sotqach kabi so'zlarning o'rnida so'ng, keyin ko'makchilarini bemalol almashtirib qo'llash mumkinligini aytib o'tadi. Masalan: tergandan so'ng, borgandan keyin, yorgondan so'ng, topg'ondan so'ng, sotqondan keyin kabi. Bunday holatda-dan chiqish kelishigi qo'shimchasi ko'makchidan oldin qo'llaniladi. [Sobirova Sh. 2023: 68].

Alisher Navoiy ijodi kelajak avlod tilshunoslari uchun ilmiy ishlar olib borish, tadqiq qilish, o'rganish mumkin bo'lgan katta xazinadir. "Lison ut-tayr" asari misolida ayrim morfemik birliklarni tahlil qilib o'tdik, bu shoiri jodini tilshunoslikning navbatdagi sathlarida o'rganish uchun zamin bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Абдуазизов А. Тилшунослик назариясига кириш. –Тошкент.: Шарқ, 2010. – Б. 97
2. АлишерНавоий. Мукаммал асарлар тўплами: Ўн иккинчи том. – Тошкент: Фан, 1996. – Б. 42
3. Анорбекова А., Ш. Мирзаева. Ҳозирги ўзбек адабий тили. – Тошкент: Ношир, 2011. – Б. 82
4. Нурмонова А. Ўзбек тилшунослиги тарихи. –Тошкент: Ўзбекистон, 2002. –Б. 92
5. Собирова Ш. Алишер Навоий асарларида қўлланган қўмакчи ва келишик қўшимчаларининг ўзига хос хусусиятлари. Journal of innovations in social sciences. 2023, – В. 68

ALISHER NAVOIY IJODIDA MILLIY ETNOSPORT O'YINLARI

Djumaniyazova Feruza Djumanazarovna

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Abu Rayhon Beruniy nomidagi O'zR FA Sharqshunoslik instituti

jumaniyazova84@gmail.com

10.52773/tsuull.conf.navoiy.2025/JEUY1999

Annotatsiya: *Ushbu maqolada Alisher Navoiy asarlarida keltirilgan milliy etnosport o'yinlari tahlil qilingan. Shoir ijodida o'zbek milliy o'yinlaridan bo'lgan polvonlik, milliy merganlik (oltin qoboq) va ot mavzusi ham joy olganini ko'rish mumkin.*

Kalit so'zlar: *Alisher Navoiy, oltin qoboq, Pahlavon Muhammad, ot, kushtigir.*

NATIONAL ETHNOSPORT GAMES CREATED BY ALISHER NAVOI

Abstract. *This article analyzes the portrayal of national ethnospports in the works of Alisher Navoi. It examines how the poet incorporates traditional Uzbek sports, such as wrestling, national shooting (specifically the gold pumpkin), and equestrian themes, into his literary oeuvre. The study highlights the cultural significance of these activities as depicted in Navoi's writings and explores their symbolic and thematic roles within the broader context of his work.*

Keywords: *Alisher Navoi, pumpkin, Pahlavan Muhammad, horse, kushtigir.*

Alisher Navoiy ijodida jismoniy kuch, badan tarbiyasi, sog'lom tana kabi masalalar bilan birga xalq o'yinlari haqida ma'lumotlar keltirilgan. Kurash, chavgon, o'qchilik, shatranj kabi mavzularga asarlarida ko'p bora murojaat qilingan. Uning asarlaridagi qahramonlar nafaqat o'zining tafakkuri va zehni, balki jismoniy baquvvatligi, uddaburonligi, pahlavonligi bilan ajralib turadi. O'zbek xalqining milliy etnosport o'yinlariga e'tibor beradigan bo'lsak, unda boshqa turkiy qardoshlarimizda bo'lgani kabi uch qadim sport turi – kurash, kamondan otish va ot poygasi avvalo ko'z

MUNDARIJA CONTENTS	
Shuhrat SIROJIDDINOV. Turkiy dunyo hamkorligining mustahkam asosi Туркі әлем ынтымақтастығының мықты негізі	7
Қанат БАЙБОЛОВ. Екі халық арасындағы бауырлық пен достық рәмізі Ikki xalq qardoshligi va do'stligi simvoli	11
I SHO'BA. ALISHER NAVOIY ADABIY MEROSINING JAHON TAMADDUNIDA TUTGAN O'RNI SECTION I. THE PLACE OF ALISHER NAVAII'S LITERARY HERITAGE IN WORLD CIVILIZATION	
Boqijon TO'XLIYEV. Nasimiy va Navoiy nazmi – badiiy tafakkurning yangi bazmi	15
Islam JEMENEY. Әлішер Навои	23
Yashar QOSIM. Dohiy Alisher Navoiyning ulug' izdoshi (Muhammad Fuzuliy sheiriyatida poetik in'ikos tarzining o'ziga xosligi)	35
Qodirjon ERGASHEV. Renessans adabiyotida etologik janr taraqqiyoti	42
Əlimuxtar MUXTAROV. Nizami Gencevi ve Alişir Navai'nin tür ruhu eserlerinin ve araştırmacılarının gözü ile	47
Roviyajon ABDULLAYEVA. Alisher Navoiy fenomeni yoxud Navoiy ijodining olamshumul ahamiyati	52
Насриддин НАЗАРОВ. Гуманизм и креативность в творчестве Наваи как фактор обеспечения связей между народами Евразии	60
Burobiya RAJABOVA. O'zbek navoiyshunoslari Jomiy haqida	67
Karomat MULLAXO'JAYEVA. Abdurahmon Jomiy va Alisher Navoiy g'azallarida Yusuf (a. s.) siymosining badiiy talqinlari	77
Tozagul MATYOQUBOVA. Sharq adabiyotining yetuk tadqiqotchisi	82
Nosir JO'RABOYEV. Ikki turkman hukmdori ijodi va Alisher Navoiy	87
Молдасанов Е.М., АБДУВАЛИТОВ Н.Б. Әлем әдебиетінің асқар шыңы (Әлішер Науаидың 584 жылдығына орай)	95
Hulkar HAMROYEVA. Alisher Navoiy ijodida san'at talqini	99
Злиха ЖАНТАСОВА. Шығыс әдебиетінің қазақ фольклорындағы көрінісі	103
Sherxon QORAYEV. Alisher Navoiy Badaxshon shohi va shoir Sulton Muhammad La'liy ijodi tadqiqotchisi (Navoiy va uning zamondoshlari tazkiralari ma'lumotlari asosida)	109
Ahmad AKHLAQUE, Asror Allayarov. Alisher Navoi's creative works: a scientific exploration	115

Fayzulla ISKANDAROV, Dostonjon Tojiev. “Alisher Navoi international award”: establishment and historical significance for the turkic world	118
Diyora ABDUJALILOVA. Alisher Navoiy va Yahyobey Toshlijali dostonlarida shayx va avliyolar timsoli	124
Orifjon OLIMJANOV. Alisher Navoiy va Lorendeli Hamdiy “Layli va Majnun” dostonlari kompozitsiyasiga doir	131
II SHO‘BA. NAVOIY NAZMIY, NASRIY VA ILMIY MEROSINI O‘RGANISH MASALALARI SECTION II. ISSUES OF STUDYING NAVAIY'S POETRY, PROSE AND SCIENTIFIC HERITAGE	
Nurboy JABBOROV. Alisher Navoiy “Tarixi anbiyo va hukamo” asarining siyarnoma turkumida tutgan o‘rni	136
Nusratullo JUMAXO‘JA. Navoiyning yigitlik lirikasiga mansub mustazodi	149
Maqsud ASADOV. Alisher Navoiy “Tanbeh”larining g‘oyaviy-badiiy xususiyatlari (“Mahbub ul-qulub” asari misolida)	155
Dr. Kemal Yavuz ATAMAN. Ali Şir Nevaî beyitlerinde kulluk şuuru	160
Zuhridin ISOMIDDINOV. Navoiyning “qaychi” g‘azali	165
Baxtiyor FAYZULLOYEV. Qo‘qon adabiy muhitida Navoiyga izdoshlik	170
Iqboloy ADIZOVA. Adabiy ta’sir va poetik tafakkurning yangilanishi	177
Nafas SHODMONOV, G‘iyosiddin SHODMONOV. Olti dostonida Odam Ato timsoli talqini	185
Faridaxon KARIMOVA. Xorazm adabiy muhitida debochanavislik an’analari	193
Islomjon YAQUBOV. O‘zaro ta’sir, ijodiy mushtaraklik va o‘ziga xoslik	200
Shavkat HAYITOV, Gulshod SHOYIMOVA. Alisher Navoiyning nabotot va hayvonot olamiga munosabati	205
Obidjon KARIMOV. Alisher Navoiy irfoniy olamining yangicha talqini	212
Gulbahor ASHUROVA. O‘zbek ayol shoiralari ijodida Alisher Navoiy obrazi tasvirlari	216
Qo‘ldosh PARDAYEV. Navoiy g‘azallariga Muqimiyning nazira va taxmislari	221
Ilyos ISMOILOV. Abror hayrati	226
Shermuhammad AMONOV, Abdulhaq RAHIMI. Alisher Navoiy mustazodiga bog‘langan muxammas haqida	229
Zilola AMONOVA, Shahlola SAFAROVA. “Farhod va Shirin” dostonidagi na’t boblarning manbalari va badiiyati	235
Abdulhamid QURBONOV. Badiiy matn va tasviriy vositalar mutanosibligi	242
Muqaddas TOJIBOYEVA. Abdulla Qodiriy romanlarida Alisher Navoiyga izdoshlik masalalari xususida	248
Orzigul HAMROYEVA. Radifning bayt kompozitsiyasidagi o‘rni	252

Ma'rifat RAJABOVA. Xalq maydon kulgi san'ati belgilarining Navoiy ijodidagi ko'rinishlari	256
Nodira SOATOVA. "Farhod va Shirin" dostoni – an'ana takomili, taraqqiysi hamda sintezi sifatida	260
Umida RASULOVA. "Alisher Navoiy" romanida obraz poetikasi	266
Marg'uba ABDULLAYEVA. Yetti sayyora: badiiy talqin va ilmiy dunyoqarash	269
Sohiba UMAROVA. Suyuma G'aniyeva – navoiyshunos	273
Zuhra MAMADALIYEVA. Alisher Navoiy "Xamsa"sida mirrix obrazining majoziylik xususiyatlari	277
Aziz RAJABIY. Alisher Navoiy g'azallarining ohang jilolari (Yunus Rajabiy musiqiy merosi misolida)	282
Zarif QUVONOV. "Hayrat ul-abror"ning yangi tadqiqatlari xususida	286
Farruxbek ABDALIYEV, Gulnoza OSMANOVA. "Xamsa"da "kampir" obrazi talqini	290
Nafisa RAXMANOVA. Ramziy-majoziy obrazlar ta'vili haqida mulohazalar	293
Kamola ULUG'MURODOVA. Navoiy nazmida Layli obrazining badiiy talqini	299
Mavluda ORTIQOVA. Alisher Navoiyning "Nasoyim ul-muhabbat" asarida valiylarga xos sifatlar talqini	303
Jamila EISAR. Alisher Navoiyning she'riyatida oyina timsolining talqini ("G'aroyib us-sig'ar misolida")	308
Azizbek TOSHPO'LATOV. Alisher Navoiyga izdoshlik: Ahmad Tabibiy taxmislari	313
Sevara PARMONOVA. Tasavvufiy tazkiralari va Alisher Navoiy asarlarida Ibrohim Adham nomining zikr etilishi	318
III SHO'BA. ALISHER NAVOIY ASARLARINING MANBALARI VA MATNIY TADQIQI SECTION III. SOURCES AND TEXTUAL RESEARCH OF ALISHER NAVAI'S WORKS	
Dilnavoz YUSUPOVA, Umedullo MAHMUDOV. Alisher Navoiyning "Munshaoti Abdulloh Marvorid"dan o'rin olgan forsiy maktublari xususida	323
Manzar ABDULXAYROV. Alisher Navoiyning "Farhod va Shirin" dostoni tabdillari tahlili	330
Dr. Farhad RAHIMI. Senglah Sözlüğünün Feraği Düzeltmeleri ve Feraği'den Yanlış ktarmaları Üzerine	335
Gholamreza RAZMI. Özbekistan'da yayimlanmış iki Hayretü'l-ebrar'in tashih edilmiş metnindeki hatalarin sebeplerine bir bakiş	352
Altay NOORULLAH. Navoiy asarlarida tinish belgilarining yanglish ishlatilishi	365

Sevda BEHESHTI. Navai's Poetry as Reflected in Miniature Paintings (A study of Illustrated manuscripts preserved in Iranian collections)	376
Oysara MADALIYEVA. Alisher Navoiyning dastlabki ikki devoni Hamid Sulaymon nigohida	384
Dr. Siyamek HÜSSEYINALIZADE (Ergin Avşar). Amîr Alî Şîr Nevaî'nin şiirlerinde Şamanlığa aid Terimler ve ritüeller	395
Ozoda TOJIBOYEVA. Parij kulliyotidagi "Favoyid ul-kibar"ning matniy xususiyatlari	407
Husnigul JO'RAYEVA. Husayn Boyqaro – Husayniy adabiy merosining O'zbekistonda o'rganilishi	412
Dilnoza RUSTAMOVA. Alisher Navoiy toshbosma devonlaridagi ayrim g'azallar matnining qo'lyozma nusxalar bilan qiyosi	417
Erfan ESHGHÎNOUR. Fâni Divanındaki Avnî Divanından Tercüme Olmuş Şiirler Üzerine	423
Lochinbek AHMADALIYEV. Po'latjon Qayyumiy tazkiralarda Alisher Navoiy faoliyatining yoritilishi	433
Dilnavoz SATTOROVA. Navoiy g'azallariga Sa'diy taxmislari	438
IV SHO'BA. ALISHER NAVOIY ASARLARINING XORIJIY TILLARGA TARJIMASI VA CHET ELLARDA O'RGANILISHI SECTION IV. TRANSLATION OF ALISHER NAVA'I'S WORKS INTO FOREIGN LANGUAGES AND STUDY ABROAD	
Hulkar HAMROYEVA, Shahlo NARALIYEVA, Ozodaxon MUSAYEVA. Qozog'istonda Mir Alisher Navoiy ijodining o'rganilishi	444
Abdulhay SOBIROV, Zamira DJURABAYEVA. "Muhokamat ul- lug'atayn" – turkiy xalqlar leksikasining so'nmas bulog'i	451
Münevver TEKCAN, Serpil Yazıcı ŞAHİN. Muhakamat al-lughatayn's literary and academic aspects.	455
Бермет ЗАКИРОВА, Дамилова НУРИЙЛА. Алишер Навоинин чыгармаларындагы тилдик каражаттар аркылуу студенттин кеп маданиятын өстүрүү	462
Nishonboy XUSANOV. "Hayrat ul-abror"dagi teonimlarning semantik va badiiy xususiyatlari	468
Mardon RAHMATOV. Qo'shma fe'l komponentlari inversiyasi	472
Rashid ZOHID. Hayot – firoq manzili	478
Shahlo HOJIYEVA. Alisher Navoiy badiiy kashfiyotlari – Cho'lpon estetik tafakkuri yangilanishi omili	482
Mo'minjon SULAYMONOV. Alisher Navoiy davrida isiriq solinganmi?	488
Abdumurod TILAVOV. Alisher Navoiy ma'naviy merosi va zamonaviy ta'lim	492
Nilufar RASULOVA. Alisher Navoiyning boqiy merosi jahon tillarida	497
Ozodaxon MUSAYEVA, Gulchehra SULTONOVA. "Muhokamat ul- lug'atayn" asaridagi turkiy fe'llar va omonim so'zlar tahlili	502

Iroda ISHONXANOVA. Alisher Navoiy hayoti va ijodining “Литература” darsliklarida aks etishi	505
Shahlo NARALIYEVA, Farrux ABDALIYEV. Hazrat Navoiy ijodida nutq madaniyati	514
АШИРОВА Т.К., КАРАЕВА Н.О., ЗАКИРОВА Б.А. Алишер Навоинин чыгармаларын санарип платформалар аркылуу жайылтуу	518
Dilorom YULDASHEVA, Shahlo NARALIYEVA. Alisher Navoiyning didaktik qarashlari	523
Komiljon ABDULLAYEV. Ta’lim tizimi bosqichlarida Alisher Navoiy hayoti va ijodini o’rgatishda fanlararo integratsiyadan foydalanish	527
Gulnoza YULDASHEVA, Sevinch UBAYDULLAYEVA. “Lison ut-tayr” dostonining ayrim morfemik xususiyatlari tahlili	531
Feruza DJUMANIYAZOVA. Alisher Navoiy ijodida milliy etnosport o’yinlari	534
Hamida JURAQOBILOVA. O’zbek she’riy matnlaridagi kognitiv metaforalarning fransuz tilida ifodalanishi	539
Abdug’ani NASRIDDINOV. Navoiyshunoslikda yangicha yondashuv	544
TEZISLAR ADABIYOTSHUNOSLIK	
AHMADOVA Shohsanam. Hofiz Xorazmiy va Alisher Navoiy ijodida zohid obrazi tasviri	550
ABDURAIMOVA Xafiza. Alisher Navoiy g’azaliyotida Doro obrazi talqinlari	553
ALIYEVA Sevinch. Anbiyolar haqidagi manbalarda Iso payg’ambar obrazi tasviri	556
ALMARDONOVA Aziza. Alisher Navoiy tarji’bandlarida dunyo ramzi	561
DEHQONOV Akramjon. Bir g’azal sharhi	564
DOLIMOV Shokir. «Hayrat ul-abror» dostoni sharhining rus tiliga tarjimai xususida	567
GAFUROVA Shaxnoza. Navoiy me’rojnoma baytlarida qo’llangan badiiy san’atlar	569
IBOTOVA Madina. Alisher Navoiy g’azallarida jon va ishq munosabatining badiiy ifodasi	572
MEYLIYEV Xudoyberdi. Navoiy va zamondoshlari asarlarida Mirzo Mironshoh saroyi adabiy muhiti va shoir Lutfulloh Nishopuriy ijodiy faoliyatining yoritilishi	576
MUQUMOVA Surayyo. “Nasoyim ul-muhabbat”: ism, xosiyat va xususiyat	579
NASRULLAYEV Elmurod, SIROJIDDINOVA Sevinch. Xalq og’zaki ijodida Navoiy timsoli talqini	581

NURULLAYEVA Hulkaroy, MAMADALIYEVA Madina. Alisher Navoiyning “Mahbub ul-qulub” asarini o’qitish bo’yicha ayrim mulohazalar	584
OLIMJONOV Davronbek. “Boburnoma” asarida tarixiy shaxslar tavsifi (Alisher Navoiy shaxsi misolida)	587
PARDAYEVA Nigora, PIRNAZAROVA Barno. Navoiy lirikasida kichik lirik janrlar	589
SHOMURODOV San’at. Alisher Navoiy va Husayn Boyqaro munosabatlari isajon sulton talqinida	593
TO’XTAMURATOV Furqat. Alisher Navoiy g’azaliga Muhsiniy tatabbu’si	596
TURDIYEVA Maftuna. “Layli va Majnun” dostonlari kompozitsiyasidagi ba’zi farqli jihatlar	599
UMAROVA Dildor. Alisher Navoiy asarlarida sukut go’zalligi ifodasi	602
UMAROV Sardorbek. Ma’rifatning haqiqati – hayratdir	604
YANGIBOYEV Shavkat. Ito haqida	607
TILSHUNOSLIK	
YULDASHEVA Dilorom. Alisher Navoiy asarlarida rang-tus ifodalovchi birliklar	611
AXMADJANOVA Malika. Alisher Navoiy va o’zbek tilining boyitilishi: ilmiy metodlar va uslublar	613
AKBAROVA Zulfizargul. Alisher Navoiy asarlarida qo’llanilgan antonimlik hosil qiluvchi “Ahl” komponentli lug’aviy birliklar tahlili	617
YUSUPOVA Dildora. Alisher Navoiy asarlarida qimmatbaho tosh nomlari	619
MUNDARIJA	622